

**1. Bewijs – Strafzaken – Bewijswaardering – Beoordeling van een schijnhuwelijk door de strafrechter – Autonome beoordeling – 2. Huwelijk – Schijnhuwelijk – Beoordeling van een schijnhuwelijk door de strafrechter onafhankelijk van een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk**

1. en 2. Art. 190 BW heeft betrekking op de rechtspleging tot nietigverklaring van een huwelijk dat is aangegaan met overtreding van art. 146bis BW, maar heeft geen betrekking op de rechtspleging voor de strafrechter, die in het kader van de beoordeling van een misdrijf of een burgerlijke rechtsvordering die gebaseerd is op een aan hem ter beoordeling voorgelegd misdrijf, dient te oordelen over de kwestie of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is. De strafrechter oordeelt dan ook op een autonome wijze of er sprake is van een schijnhuwelijk, ongeacht of een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk voor de burgerlijke rechter werd ingeleid of nog kan worden ingeleid. Zijn oordeel dat het om een schijnhuwelijk gaat, heeft niet de nietigverklaring van het huwelijk tot gevolg.

AR nr. P.13.1661.N

A.B. t/ NV A.B.

Volledige weergave: zie [www.rw.be](http://www.rw.be)



NOOT – In beginsel beslist de strafrechter zelf over de geschillen van burgerlijk recht die incidenteel voor hem worden opgeworpen naar aanleiding van de misdrijven die bij hem aanhangig zijn (art. 15 Voorafgaande Titel Sv.), waaronder ook discussies over de rechtsgeldigheid van een huwelijk (Cass. 10 december 1956, *Pas.* 1957, I, 376). In de zaak die leidde tot het bovenstaande arrest was de eiser in cassatie schuldig verklaard aan oplichting en poging tot oplichting van een verzekeringsmaatschappij omdat hij aanspraak had gemaakt op een vergoeding wegens het overlijden van zijn echtgenote, terwijl hun huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk betrof. Het middel van de eiser in cassatie waarin werd aangevoerd dat er tijdens het leven van zijn echtgenote geen nietigverklaring van het huwelijk was uitgesproken, werd door het Hof van Cassatie verworpen.

S.V.O.

Hof van Cassatie

3e Kamer – 11 mei 2015



Voorzitter-rapporteur: de h. Dirix  
Openbaar ministerie: de h. Vanderlinden  
Advocaat: mr. Geinger

**Beslag en executie – Beslag onder derden – Schuldnaarsverklaring – Draagwijdte – Schulden uit het verleden**

*De derde-beslagene komt niet tekort aan zijn verplichting tot schuldenaarsverklaring in de zin van art. 1452 Ger.W. door het niet vermelden van schulden uit het verleden die ten tijde van het beslag waren uitgedoofd, indien hij mocht veronderstellen dat de vermelding ervan niet meer dienstig was en de beslaglegger in het beslagexploot evenmin naar deze schulden heeft verwezen.*

AR nr. C.14.0458.N

Vennootschap naar Brits recht F.B. t/ BVBA R.C.

Volledige weergave: zie [www.rw.be](http://www.rw.be)



Hof van Cassatie

1e Kamer – 16 januari 2015

Voorzitter: mevr. Deconinck  
Rapporteur: de h. Jocqué  
Openbaar ministerie: de h. Vandewal  
Advocaten: mrs. Verbist en Geinger

**Verzekering – Aansprakelijkheidsverzekering – Architect – Verplichte aansprakelijkheidsverzekering – Art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst – Art. 142 Verzekeringswet 2014 – Dekking in de tijd – Posterioriteitsdekking – Claims-made-systeem – Interpretatie begrip «risico»**

*Uit de wetsgeschiedenis van art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst, inzonderheid de wijziging bij de wet van 16 maart 1994, blijkt dat de dekking van het uitlooprisico gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst tot doel heeft de verzekerde en de benadeelde te beschermen in afwachting van het sluiten van een nieuwe verzekeringsovereenkomst bij een andere verzekeraar. Hieruit volgt dat voor de verzekeringsovereenkomst waarin de dekking afhankelijk gemaakt kan worden van het instellen van de vordering tijdens de duur ervan, de verplichte dekking gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst geldt, tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt.*

AR nr. C. 14.0293.N

Vennootschap naar buitenlands recht E.A.D.I.E.D.A.E. t/ BVBA M.A.

E.A. t/ L.S.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest van het Hof van Beroep te Gent van 16 januari 2014.

...



### III. Beslissing van het Hof

#### Beoordeling

1. Art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, bepaalt:

«§ 1. De verzekeringswaarborg slaat op de schade voor gevallen tijdens de duur van de overeenkomst en strekt zich uit tot vorderingen die na het einde van deze overeenkomst worden ingediend.

§ 2. Voor de takken die deel uitmaken van de algemene burgerrechtelijke aansprakelijkheid, andere dan de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen, die door de Koning worden bepaald, kunnen de partijen overeenkomen dat de verzekeringswaarborg alleen slaat op de vorderingen die schriftelijk worden ingesteld tegen de verzekerde of de verzekeraar tijdens de duur van de overeenkomst voor schade voorgevallen tijdens diezelfde duur.

In dat geval worden ook in aanmerking genomen, op voorwaarde dat ze schriftelijk worden ingesteld tegen de verzekerde of de verzekeraar binnen zesendertig maanden te rekenen van het einde van de overeenkomst, de vorderingen tot vergoeding die betrekking hebben op:

- schade die zich tijdens de duur van deze overeenkomst heeft voorgedaan indien bij het einde van deze overeenkomst het risico niet door een andere verzekeraar is gedekt;
- daden of feiten die aanleiding kunnen geven tot schade, die tijdens de duur van deze overeenkomst zijn voorgevallen en aan de verzekeraar zijn aangegeven».

2. Uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling, inzonderheid de wijziging bij de wet van 16 maart 1994, blijkt dat de dekking van het uitloopriscio gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst tot doel heeft de verzekerde en de benadeelde te beschermen in afwachting van het sluiten van een nieuwe verzekeringsovereenkomst bij een andere verzekeraar.

Hieruit volgt dat voor de verzekeringsovereenkomst waarin de dekking afhankelijk gemaakt kan worden van het instellen van de vordering tijdens de duur ervan, de verplichte dekking gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst geldt, tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt.

Het middel dat van een andere rechtsopvatting uitgaat, faalt in zoverre naar recht. (...)

...

**NOOT – Posterioriteitsdekking in een *claims-made*-aansprakelijkheidsverzekering: de begrippen risico en schadegeval**

#### I. Feiten en procedure

1. De feiten die aan de basis liggen van dit arrest kunnen als volgt worden samengevat. Verweerder in cassatie, architect, had een beroepsaansprakelijkheidsverzekering

gesloten met verzekeraar A onder toepassing van het *claims-made*-systeem. Op basis van dit systeem wordt enkel dekking verleend voor vorderingen tot schadeloosstelling die worden ingesteld tijdens de duur van de overeenkomst. Nadat deze verzekeringsovereenkomst een einde had genomen, werd een nieuwe beroepsaansprakelijkheidsverzekering gesloten met verzekeraar B, eveneens onder het *claims-made*-systeem mits uitsluiting van de anterioriteitsdekking.

De architect werd vervolgens aangesproken voor schade die zich had gerealiseerd tijdens de looptijd van verzekeringsovereenkomst A, maar er werd pas een vordering ingesteld tijdens de duur van verzekeringsovereenkomst B. De architect vroeg tussenkomst van verzekeraar A. Deze weigerde echter dekking omdat hij van mening was dat het risico door verzekeraar B gedekt was. Deze kon op zijn beurt een beroep doen op de uitsluiting van de anterioriteitsdekking. De vraag is dan ook welke verzekeraar nu dekking dient te verlenen (zie de conclusie van advocaat-generaal C. Vandewal voor dit arrest in *Arr. Cass.*, [www.cass.be](http://www.cass.be)).

2. In eerste aanleg werd verzekeraar A veroordeeld tot het verlenen van dekking. Het hiertegen ingestelde hoger beroep werd ontvankelijk maar ongegrond verklaard. Volgens het Hof van Beroep te Gent moet rekening worden gehouden met het doel van de wet waarbij men vooral de belangen van de verzekerde en de slachtoffers wil beschermen. Wanneer er, zoals *in casu*, geen dekking wordt gegeven door de nieuwe verzekeraar, verzekeraar B, ingevolge de uitsluiting van de anterioriteit, moet men ervan uitgaan dat het risico niet gedekt is door een andere verzekeraar, zoals vereist door art. 78, § 2, tweede lid Wet Landverzekeringsovereenkomst. Het is dan aan de eerste verzekeraar, verzekeraar A, om dekking te geven (Cass. 16 januari 2015, *TBH* 2015, 481). Hiertegen tekende verzekeraar A cassatieberoep aan.

3. Het Hof diende slechts één cassatiemiddel te beoordelen. Hierbij lag de nadruk op de interpretatie van het begrip «risico» in art. 78, § 2 Wet Landverzekeringsovereenkomst, huidig art. 142, § 2 van de wet betreffende de verzekeringen van 4 april 2014 (hierna: «Verzekeringwet 2014»). De appelrechters oordeelden dat het begrip «risico» geïnterpreteerd moet worden als «het schadegeval». Volgens eiser in cassatie dient dit echter begrepen te worden als «de beroepsaansprakelijkheid».

4. Het Hof van Cassatie bevestigt in zijn arrest de uitspraak van het hof van beroep en oordeelt dat de verplichte dekking gedurende 36 maanden na het einde van de overeenkomst geldt, «tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt». Het Hof verwijst hiervoor naar de wetsgeschiedenis van art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst. Hieruit blijkt dat men via de posterioriteitsdekking van 36 maanden de verzekerde en de benadeelde wil beschermen totdat er een nieuwe overeenkomst wordt gesloten bij een andere verzekeraar.

5. Ondanks de weinig voorhanden zijnde rechtspraak aangaande deze materie, is de vraag naar de dekking in

de tijd in de aansprakelijkheidsverzekering van bijzonder belang in de verzekeringspraktijk. De realisatie van een risico strekt zich vaak uit over een langere periode, waardoor het schadegeval niet volledig voltrokken is binnen de looptijd van één verzekeringsovereenkomst. Het aansprakelijkheidsrisico omvat namelijk verschillende elementen, beginnende met de schadeverwekkende gebeurtenis, gevolgd door het ontstaan van de schade, haar manifestatie, de eis tot vergoeding en de aansprakelijkheidsstelling (C. Van Schoubroeck en T. Meurs, «Art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst regelt dwingend het uitlooprisico en niet het inlooprisico», *RW* 2012-13, 35, 1384; B. Weyts, «De anterioriteits- en posterioriteitsclausules in aansprakelijkheidsverzekeringen», *Cah.Jur.* 2014, afl. 2, 57; M. Fontaine, *Droit des assurances*, Brussel, Larcier, 2010, nr. 690). Bijkomend heeft men nog de problematiek van de opeenvolgende contracten waarbij men moet onderzoeken welke verzekeraar tot dekking gehouden is. Het is deze vraag die *in casu* aan de orde is (T. Meurs en Y. Thiery, «Aansprakelijkheidsverzekering: risicovolle onderneming?» in C. Van Schoubroeck en I. Samoy, *Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht*, Brugge, die Keure, 2015, nr. 33).

6. Achtereenvolgens bespreek ik de verplichte aansprakelijkheidsverzekering van de architect, de dekkingssystemen in het kader van art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst (art. 142 Verzekeringwet 2014) en de interpretatie van het begrip «risico» en het belang hiervan.

## II. Verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering voor de architect

7. Architecten hebben sinds 1985 een deontologische verplichting om hun beroepsaansprakelijkheid te verzekeren (art. 15 van het KB van 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten, *BS* 8 mei 1985; P. Henry en B. Devos, «La profession d'architecte – Exercice en société et assurance: la nouvelle donne», *JT* 2008, afl. 6311, 326). In 2006 maakte de wetgever hier een wettelijke verplichting van (art. 2, § 4 en art. 9 van de wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect, *BS* 25 maart 1939).

8. Bij KB van 25 april 2007 werden de modaliteiten van deze verplichte verzekering vastgelegd. Het KB legt enkele minimumvoorwaarden op waaraan elke verzekeringsovereenkomst dient te voldoen (art. 1 KB van 25 april 2007 betreffende de verplichte verzekering voorzien door de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect, *BS* 23 mei 2007). Voornamelijk art. 6 van het KB is *in casu* van belang. Dit artikel bepaalt namelijk de dekking in de tijd van de waarborg. De waarborg geldt voor vorderingen die gedurende de looptijd van de overeenkomst schriftelijk worden ingesteld tegen de verzekerde of de verzekeraar voor

schade die zich voordeed gedurende dezelfde looptijd van de overeenkomst. De beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de architect kent dus een verplichte combinatie van *loss-occurrence* en *claims-made* (I. Ramboer, «De verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor architecten», *TBO* 2007, 197). Dit komt dan ook neer op eenzelfde regeling zoals opgenomen in art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014.

## III. Basisprincipe *loss-occurrence* en *claims-made* als uitzondering

9. Art. 142 Verzekeringwet 2014 is van toepassing op aansprakelijkheidsverzekeringen. Een dergelijke verzekering moet het vermogen van de verzekerde, binnen de grenzen van de dekking, vrijwaren van schulden uit een vaststaande aansprakelijkheid (art. 77 Wet Landverzekeringsovereenkomst; art. 141 Verzekeringwet 2014; D. Wuyts, «Belang van een duidelijke afbakening van de dekkingsverplichting van de verzekeraar in de tijd», *NJW* 2013, 509).

10. Van 1992 tot 1994 gold in België het *fact-occurrence- of act-committed*-systeem voor de verplichtingen van de verzekeraar na het einde van de overeenkomst. Dit impliceert dat de verzekeraar dekking moet verlenen indien de schadeverwekkende gebeurtenis zich voordoet in de loop van de overeenkomst, zelfs wanneer de vordering na het einde van de overeenkomst wordt ingesteld en ongeacht het ogenblik waarop de schade zich voordoet (C. Van Schoubroeck en T. Meurs, *o.c.*, *RW* 2012-13, 1384). Dit zorgt ervoor dat de verzekeraar tot lang na het einde van de overeenkomst kan worden aangesproken om dekking te verlenen. Naar het oordeel van de verzekeraars dreigden bepaalde risico's, zoals milieuaansprakelijkheid, productaansprakelijkheid en beroepsaansprakelijkheid hierdoor onverzekerbaar te worden (C. Vandewal, conclusie voor het geannoteerde arrest, Cass. 16 januari 2015, *Arr.Cass.* 2015, [www.cass.be](http://www.cass.be); C. Van Schoubroeck en G. Schoorens, «De aansprakelijkheidsverzekering: a never ending story?», *TBH* 1995, 645; B. Weyts, *o.c.*, *Cah.Jur.* 2014, afl. 2, 57). De verzekeringssector pleitte dan ook voor een aanpassing van de wetgeving (L. Schuermans en C. Van Schoubroeck, *Grondslagen van het Belgische verzekeringsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2015, nr. 696; H. Cousy, «Omvang en duur van de waarborg in de (professionele) aansprakelijkheidsverzekering» in Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel (ed.), *Verzekeringen en gerechtelijke procedures*, Kalmthout, Biblo, 1996, nr. 11).

11. In 1994 heeft de Belgische wetgever het spoor van het *act-committed*-systeem verlaten. Kan hieruit dan worden afgeleid dat het *act-committed*-systeem verboden is in België?

Overeenkomstig art. 56 Verzekeringwet 2014 is art. 142 van deze wet van dwingend recht. Bepaalde auteurs zijn van mening dat het niet mogelijk is van dwingendrechtelijke bepalingen af te wijken, zelfs indien dit in het voordeel is van de beschermde partij (L. Schuermans en C. Van

Schoubroeck, *o.c.*, 285; K. Bernauw, «De verzekeringsovereenkomst: ontstaan, bewijs en interpretatie (in het bijzonder de WAM)» in C. Engels en P. Lecocq (eds.), *Rechtskroniek voor de vrede- en politierechters*, Brugge, 2009, 311). Andere systemen dan die opgenomen in art. 142 Verzekeringwet 2014 zijn dan ook niet mogelijk en het *act-committed*-systeem is aldus verboden in België.

Toch sluit ik me eerder aan bij het standpunt van T. Vansweevelt dat partijen het *act-committed*-systeem wel nog kunnen bedingen. T. Vansweevelt neemt stelling in op basis van twee vragen: wie is de beschermde partij in art. 142 Verzekeringwet 2014 en biedt het *act-committed*-systeem een grotere bescherming aan deze partij? (T. Vansweevelt, *De beroepsaansprakelijkheidsverzekering van artsen en ziekenhuizen: een vergelijkende analyse*, Gent, Mys & Breesch, 1997, 54). Wat de eerste vraag betreft, kunnen we vaststellen dat de Wet Landverzekeringsovereenkomst een grotere juridische bescherming wilde bieden aan de verzekerde ten opzichte van de verzekeraar en dat art. 142 Verzekeringwet 2014 de bescherming van de belangen van de verzekerde beoogt (memorie van toelichting bij het wetsontwerp op de landverzekeringsovereenkomst, *Parl.St.* Kamer 1990-91, nr. 1586, p. 1-4; T. Vansweevelt, *o.c.*, 55; M. Fontaine, *o.c.*, nr. 699). Daarnaast kan de tweede vraag bevestigend beantwoord worden. Het *act-committed*-systeem geeft een onbeperkte posterioriteitsdekking indien het schadeverwekkende feit zich tijdens de duur van de overeenkomst heeft voorgedaan. Dit vormt uiteraard een betere bescherming voor de verzekerde (T. Vansweevelt, *o.c.*, 55). Wanneer we deze twee antwoorden samen nemen, kunnen we besluiten dat het in België nog steeds mogelijk en geoorloofd is het *act-committed*-systeem toe te passen (T. Vansweevelt, *o.c.*, 55; M. Fontaine, nr. 699).

12. Het basisprincipe dat nu in art. 142 Verzekeringwet 2014 wordt gehanteerd, is dat van *loss-occurrence*: om dekking te krijgen moet de schade voorgevallen zijn tijdens de looptijd van de overeenkomst, zelfs al vindt zij haar oorsprong in feiten voorafgaandelijk aan het sluiten van de overeenkomst en ongeacht het tijdstip waarop de schadeclaim wordt ingediend (T. Vansweevelt, *o.c.*, nr. 91; Ph. Colle, *De nieuwe wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 189).

13. Art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014 geeft partijen de mogelijkheid om af te wijken van dit basisprincipe. Het dwingendrechtelijke karakter van art. 142, § 1 Verzekeringwet 2014 blijft namelijk beperkt tot de burgerlijke aansprakelijkheid motorrijtuigen, de verzekeringen betreffende risico's van burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomsten met betrekking tot het privéleven en risico's van burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot de brandverzekering eenvoudige risico's, alsmede de risico's van dezelfde aard die op aanvullende of bijkomende wijze gedekt worden in een andere overeenkomst (art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014 *juncto* art. 6bis KB 24 december 1992). Voor de overige verzekeringen geldt het *loss-occurrence*-systeem wanneer par-

tijen er bij overeenkomst niet van zijn afgeweken (C. Van Schoubroeck en G. Schoorens, *o.c.*, *TBH* 1995, 646).

14. De uitzonderingsregel combineert het *loss-occurrence*-en *claims-made*-systeem (Ph. Colle, *o.c.*, 189; D. Wuyts, *o.c.*, *NJW* 2013, 509). Met toepassing van het *claims-made*-systeem wordt er in principe enkel dekking gegeven indien de eis tot schadeloosstelling tegen de verzekeraar of de verzekerde is ingesteld tijdens de duur van de overeenkomst (L. Schuermans en C. Van Schoubroeck, *o.c.*, nr. 694). Met toepassing van art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014 geldt echter een dubbele voorwaarde. Partijen kunnen overeenkomen dat de verzekeraar enkel dekking verleent indien (1) de schade is voorgevallen tijdens de looptijd van de overeenkomst (*loss-occurrence*) en (2) de vordering schriftelijk is ingesteld tegen de verzekerde of de verzekeraar tijdens dezelfde looptijd (*claims-made*). Het instellen van de vordering op schriftelijke wijze vereist geen formele vordering in rechte. Elke schriftelijke eis tot schadeloosstelling volstaat (T. Vansweevelt, *o.c.*, nr. 122).

15. Men vond een zuiver *claims-made*-systeem echter te verregaand. Daarom werd een beperkte posterioriteitsdekking opgelegd voor de vorderingen die worden ingesteld binnen 36 maanden na het einde van de overeenkomst. Dit is de zogenaamde *sunset-clause*. De wetgever had met deze regeling voornamelijk de serieschade op het oog (Ph. Colle, «Recente wijzigingen in de verzekeringswetgeving», *RW* 1995-96, 1366). De posterioriteitsdekking wordt enkel gegeven wanneer de vordering betrekking heeft op: (1) schade die zich tijdens de duur van de overeenkomst heeft voorgedaan indien bij het einde van de overeenkomst het risico niet door een andere verzekeraar gedekt is, of (2) daden of feiten die aanleiding kunnen geven tot schade, die tijdens de duur van deze overeenkomst zijn voorgevallen en aan de verzekeraar zijn aangegeven (art. 142, § 2, tweede lid Verzekeringwet 2014). *In casu* draaide het om de eerste situatie.

16. Verzekeraars maken dankbaar gebruik van art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014. In verzekeringssectoren waarin de kans bestaat dat er nog vorderingen worden ingesteld enige tijd na het schadeverwekkende feit, past men dan ook vaak het *claims-made*-systeem toe. Dit is bijvoorbeeld het geval bij risico's als de milieuaansprakelijkheid, de medische aansprakelijkheid of de productaansprakelijkheid (M. Fontaine, *o.c.*, nr. 694).

#### IV. Interpretatie van het begrip «risico»

17. Zoals eerder vermeld, moest het Hof zich in deze zaak uitspreken over de draagwijdte van art. 142, § 2, tweede lid, eerste streepje Verzekeringwet 2014. Verweerder in cassatie sprak verzekeraar A aan om dekking te verlenen. Deze was echter van mening dat niet hij maar verzekeraar B tussenkomst moest verlenen. Hij beriep zich hiervoor op art. 142, § 2, tweede lid Verzekeringwet 2014 en specifiek op het eerste streepje: «schade die zich tijdens de duur van deze overeenkomst heeft voorgedaan indien bij het einde van deze overeenkomst het risico niet door een andere

verzekeraar is gedekt». Aangezien verweerder reeds een nieuwe verzekering had aangegaan, kon hij volgens eiser in cassatie geen beroep meer doen op de *sunset*-clausule.

18. De interpretatie van het begrip «risico» staat hier dan ook centraal. Dit begrip kan op twee wijzen worden geïnterpreteerd: (1) als «de beroepsaansprakelijkheid» of (2) als «het schadegeval». Wanneer we spreken over «de beroepsaansprakelijkheid» gaat het over de aansprakelijkheid die de verzekerde laat verzekeren in de zin van art. 141 Verzekeringwet 2014, die zou kunnen leiden tot een aantasting van zijn vermogen. Het gaat aldus om het risico *in abstracto*. Hebben we het echter over «het schadegeval», dan gaat het over een concreet schadegeval dat zich heeft gerealiseerd. Advocaat-generaal C. Vandewal formuleerde de vraag aan het Hof dan ook als volgt: «Volstaat het aldus dat er een andere verzekering werd afgesloten die hetzelfde risico dekt, of is vereist dat het concrete schadegeval door een andere verzekeraar ten laste wordt genomen?» (conclusie voor het geannoteerde arrest, *Arr.Cass.* 2015, [www.cass.be](http://www.cass.be)).

19. Het beantwoorden van deze vraag, in de ene of de andere zin, heeft een grote impact. Stel: een architect sluit achtereenvolgens een beroepsaansprakelijkheidsverzekering bij verzekeraar X van begin 2004 tot einde 2014 en bij verzekeraar Y van begin 2015 tot einde 2024. In deze laatste polis wordt het inloopriscio uitgesloten, wat ingevolge het arrest van het Hof van Cassatie van 28 juni 2012 mogelijk is (Cass. 28 juni 2012, *RW* 2012-13, 1382, noot). De architect begaat een fout in 2013, met schade tot gevolg, waarbij zijn aansprakelijkheid vaststaat. De eis tot schadeloosstelling wordt maar eerst in 2016 ingesteld. Welke verzekeraar dient tussenkomst te verlenen?

Wanneer «risico» wordt begrepen als «beroepsaansprakelijkheid», is geen enkele verzekeraar tot dekking gehouden. Verzekeraar X kan niet aangesproken worden op basis van de *sunset*-clausule, aangezien aan de voorwaarden overeenkomstig art. 142, § 2, tweede lid Verzekeringwet 2014 niet voldaan is. Er werd namelijk een nieuwe overeenkomst gesloten met verzekeraar Y en het risico – de beroepsaansprakelijkheid – is aldus gedekt. Verzekeraar Y kan evenmin worden aangesproken, aangezien hij contractueel het inloopriscio van dekking uitgesloten heeft.

Interpreteren we «risico» als zijnde «het schadegeval», dan ligt de situatie enigszins anders. Verzekeraar Y zal in dit geval nog steeds niet aangesproken kunnen worden tot dekking. De contractuele uitsluiting van het inloopriscio is en blijft geldig. Verzekeraar X zal in dit geval wel tussenkomst moeten verlenen. Het risico, het concrete schadegeval, is *in casu* namelijk niet gedekt door een andere verzekeraar, aangezien Y zich kan beroepen op de uitsluiting van de anterioriteit. Verzekeraar X zal dus toch dekking moeten verlenen op basis van de *sunset*-clausule.

20. In de rechtsleer bestaat controverse over het probleem. Verschillende auteurs hanteren een abstracte opvatting, gezien de ruime formulering van art. 142, § 2 Verzekeringwet 2014. Zij gaan er dan ook vanuit dat «het risico» moet worden gelezen als «de beroepsaansprakelijkheid» (H. Cousy, *o.c.*, in Vlaams Pleitgenootschap bij

de Balie te Brussel (ed.), *Verzekeringen en gerechtelijke procedures*, nr. 18; C. Paris, «Considérations sur la garantie dans le temps dans l'assurance de la responsabilité» in B. Dubuisson en V. Callewaert (eds.), *La loi sur le contrat d'assurance terrestre. Bilan et perspectives après 20 années d'application*, Brussel, Bruylant, 2012, 130. Voor situatieschetsen, zie: T. Vansweevelt, *o.c.*, nrs. 152-153).

21. Ook in de parlementaire voorbereiding van de Wet Landverzekeringsovereenkomst kan men een ondersteunend argument vinden voor deze opvatting. Hierin lezen we namelijk dat de beperkte dekking van het uitloopriscio wordt opgelegd «indien het onmogelijk is een nieuwe verzekeraar te vinden» (toelichting bij voorstel van wet houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet van 25 juni op de landverzekeringsovereenkomst, *Parl.St.* Senaat 1992-93, nr. 821/1, p. 10). Men zou hieruit kunnen afleiden dat de dekking enkel verplicht is indien er geen volgende verzekeringsovereenkomst wordt gesloten en dus niet indien er wel één is maar deze het concrete schadegeval niet dekt (T. Meurs en Y. Thiery, *o.c.*, in C. Van Schoubroeck en I. Samoy, *Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht*, nr. 35).

Deze opvatting is duidelijk in het voordeel van de verzekeraar.

22. Daartegenover staat de mening van andere auteurs die van oordeel zijn dat men de meest gunstige oplossing voor de verzekeringnemer moet hanteren, rekening houdend met het beschermingsdoel van de wetgever, wat dus neerkomt op een effectieve dekking, en dat «het risico» als «het schadegeval» moet begrepen worden (B. Dubuisson, «Rapport belge» in H. Cousy en H. Claassens, *Aansprakelijkheidsverzekering: dekking in de tijd*, Antwerpen, Maklu, 1997, 74).

23. Ook advocaat-generaal C. Vandewal verwijst in zijn conclusie naar Dubuisson en betoogt dat de *sunset*-regeling geldt «tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt». Hiermee volgt hij het oordeel van het hof van beroep. Om tot dit besluit te komen, baseert hij zich op de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 maart 1994. Met de wijziging van art. 78 Wet Landverzekeringsovereenkomst wilde men de verzekerde en het mogelijke slachtoffer beschermen en de vorderingsmogelijkheid van slachtoffers vrijwaren indien de verzekeringsovereenkomst niet verlengd wordt of er geen nieuwe verzekeraar gevonden kan worden (toelichting bij het voorstel van wet houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, *Parl.St.* Senaat 1992-93, nr. 821-1, p. 5 en 10; Verslag over het wetsontwerp houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, *Parl.St.* Kamer 1993-94, nr. 1275/6, p. 5, 10 en 22).

Als laatste argument ter ondersteuning van deze opvatting kunnen we verwijzen naar een arrest van het Hof van Cassatie van 27 juni 2013 (Cass. 27 juni 2013, *Pas.* 2013, 1485, *TBH* 2013, 943, *TBO* 2015, 82, noot G. Heirman). Bepaalde rechtsleer is van mening dat hieruit impliciet kan worden afgeleid dat er volgens het Hof sprake moet zijn van dekking *in concreto* van het schadegeval door de nieuwe verzekeraar (T. Meurs en Y. Thiery, *o.c.*, in C. Van Schou-

broeck en I. Samoy, *Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht*, nr. 35). Het Hof oordeelde namelijk dat het hof van beroep de verbindende kracht van de overeenkomst en haar uitwerking ten aanzien van derden miskent indien het in zijn beslissing overweegt dat enkel moet worden vastgesteld dat het risico, «zijnde de aansprakelijkheidsschuld van de architect», gedekt is, zonder dat moet worden nagegaan of aan de voorwaarden voor dekking voldaan is. Het volstaat volgens het Hof van Cassatie aldus niet dat de beroepsaansprakelijkheid verzekerd is; de voorwaarden voor dekking dienen eveneens beoordeeld te worden.

Het standpunt van het Hof was in dit arrest echter niet duidelijk. Terwijl we dit slechts impliciet kunnen afleiden uit het arrest van 27 juni 2013, spreekt het Hof zich met het arrest van 16 januari 2016 expliciet uit over de interpretatie die gegeven moet worden aan art. 142, § 2, tweede lid, eerste streepje Verzekeringwet 2014. Dit arrest heeft dan ook het voordeel van de duidelijkheid.

24. Het Hof van Cassatie volgde aldus de conclusie van het openbaar ministerie en bevestigde daarmee zijn eerdere rechtspraak. «Risico» dient aldus *in concreto* begrepen te worden als «het schadegeval». Een dekking *in abstracto* door de nieuwe verzekeraar volstaat niet meer. Hiermee heeft het Hof de discussie dan ook duidelijk beslecht.

#### V. Besluit

25. De vraag naar de dekking in de tijd van de aansprakelijkheidsverzekering kent een groot belang. Afhankelijk van welk systeem wordt toegepast, komt men voor eenzelfde schadegeval tot een verschillende uitkomst.

26. In de parlementaire voorbereiding en de wetsgeschiedenis van de Wet Landverzekeringsovereenkomst vinden we argumenten die beide interpretaties van het begrip «risico» ondersteunen. Toch verdient de uitspraak van het Hof van Cassatie goedkeuring.

27. Zoals bevestigd door het Hof van Cassatie, regelt de wet het posterioriteitsrisico op dwingendrechtelijke wijze. Past men echter het *claims-made*-systeem toe, dan zal dit uitlooprisico slechts beperkt gedekt zijn. Voor de verzekeraar is dit een voordelig systeem, aangezien hij op deze manier de risico's beter kan beheeren. Voor de verzekerde daarentegen kan dit systeem zeer nadelig zijn. Vooral in geval van opeenvolgende contracten, eventueel in combinatie met een contractuele uitsluiting van de anterioriteit, kan het gebeuren dat de verzekerde tussen wal en schip valt.

28. Het besproken arrest brengt dan ook enige verzachting. Door «het risico» te interpreteren als «het schadegeval» wordt de verzekerde namelijk beter beschermd. Voor de verzekeraars brengt dit arrest dan ook minder goed nieuws. In bepaalde gevallen zullen ze toch tot dekking gehouden zijn, terwijl ze vroeger in de overtuiging waren dat ze hiervan ontheven waren door het bestaan van een nieuwe verzekeringsovereenkomst.

29. Aangezien de verzekeringswetgeving voor het overgrote deel de verzekerde wil beschermen tegen de verze-

keeraar, kunnen we het Hof dan ook bijvallen in zijn opvatting.


Hierbij moet echter een kanttekening gemaakt worden. Het verhaal is namelijk nog niet afgelopen. Er zijn situaties denkbaar waarin nog steeds discussie kan ontstaan. Wat indien het concrete schadegeval gedekt is door de nieuwe verzekeringsovereenkomst, maar deze dekking beperkter is dan die welke geboden wordt door de eerdere aansprakelijkheidsverzekering? Door het «risico» te interpreteren als het «schadegeval» wordt de verzekerde in dat geval in een nadelige positie geplaatst. Het lijkt er dan ook op dat het arrest van het Hof niet in elke situatie in het voordeel van de verzekerde zal zijn.

Cindy Cornelis

Doctoraatsbursaal Universiteit Antwerpen

---

#### Hof van Cassatie

Ie Kamer – 27 november 2014 

---

*Voorzitter:* de h. Storck

*Rapporteur:* de h. Fettweis

*Openbaar ministerie:* de h. Henkes

*Advocaten:* mrs. Nudelholc en Geinger

**Betekening en kennisgeving – Woonplaats – a) Lokalisering van de geadresseerde van de betekende akte – Maatregelen van het openbaar ministerie – Invulling – b) Verandering van woonplaats – Kennisgeving aan de andere procespartijen – Loyaliteitsbeginsel**

a) Art. 38, § 2, derde lid Ger.W. legt het openbaar ministerie enkel op de nodige maatregelen te nemen die het redelijkerwijze kan aanwenden om de geadresseerde van de betekende akte te lokaliseren.

b) Een partij die in de loop van een rechtspleging van woonplaats of verblijfplaats verandert, dient de overige partijen in het geding daarvan in te lichten op grond van het loyaliteitsbeginsel dat de partijen in de afhandeling van een burgerlijke rechtspleging horen na te leven.


AR nr. C.13.0466.F

M. t/ Burgemeester van de stad Eupen e.a.

Volledige weergave: zie [www.rw.be](http://www.rw.be) 

---

#### Raad van State

9e Kamer – 30 juni 2016 

---

*Voorzitter:* de h. Van Haegendoren

*Staatsraden:* de hh. Seutin (rapporteur) en Thys

*Auditoraat:* de h. Van Steenberge (verslag) en mevr. Verheven (eensluitend advies)

*Advocaat:* mr. De Baere loco Mary